

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru de-care publicare.

Alegerile la universitate.

Alegerile la universitate s'ar părè, după indiferențismul ce se arată între români față cu ele, că nu ne privesc. Este adevărat că numai pe o parte din români îi privesc, pe partea carea locuiesc acele comitate și părți de comitate, care au aparținut mai înainte fundului regesc. Cu toate aceste și partea aceasta este un factor considerabil al poporului român, și este o economie națională politică, dacă și părțile, la rîndul lor, urmăresc aceeași țintă ce urmăresc întregul.

De aceea atragem atențiunea alegătorilor noștri din nou asupra alegerilor, cari se vor face în Sâmbăta viitoare, să nu fie trecute cu vederea ca și când nu ne-ar privi de loc.

Prin aceasta nu voim nici decum să provocăm o luptă cu sasii, cari de astă dată au una și aceeași soartă cu noi. Tocmai identitatea sorței gândim că este terenul, pe care ne putem înțelege unii cu alții mai ușor spre a trimite în conștelegere deputați, cari se reprezente și să apere interesele populațiunii, nu însă să fie instrumente în mâinile organelor guvernului.

Trebue se nu perdem din vedere că chemarea universității este redusă la administrarea averii cu destinațiunea de a promova cultura. Datoria românilor din fostul fund regiu este în privința chemării universității îndoită: odată ca să ne împărțăm și noi în proporțiune egală din mijloacele pentru promovarea culturii și alta ca să nu dăm privilegiu statului se confiscă mijloacele aceste ca pe toate celelalte spre promovarea maghiarisării.

Scim cât de nefavorabil ne este censul electoral spre a reeși la alegeri. Înțelegerea cu alegătorii săsesci poate înse să ne dea rezultate mai bune ca în trecut. La toată întemplerarea avem datorința de a nu lăsa lucrul în voia sorței, ci a cerca posibilul și pentru a avè cu o experiență mai mult în viitor. În afaceri politice nu trebue desprețuită nici o eventualitate. Și desastrelor chiar sunt factori cari la timpul se își dau rodirile sale.

Dorim dară ca cei îndreptățiți să nu și uite de datoria lor și mai departe ca reprezentanții ce eventual îi vor trimite în universitate să apere dreptatea care nu esclude interesele populațiunii întregi din fundul regiu.

FOIȚA.

La pascile Ormindenilor.

(Copii de pe natură, zugrăvite de P. S.)

(Urmare.)

Pentru Vinerea Pascilor destul să fie. Să vedem decursul Sâmbetei.

Încă de noapte aușim bătându-se toaca la biserică. Oamenii părăsesc așternutul lui Morpheu și se pun pe lucru. Cine poate merge la biserică, cine nu, rămâne acasă. Cu deosebire femeile încep a cerne făina prin mai multe site, apoi se apucă de frământatul aluatului. Încă de dimineață se începe coacerea colacilor, și de oare ce cuptoare de pâne nu se află la toată casa, așa mai multe familii coc la un cuptoriu. Ormindenii se mai țin încă de vorba bătrânilor: când va fi la toată casa cuptoriu, atunci nu vor avè ce coace, prin urmare puțini se îndură ași zidi câte un cuptoriu de pâne.

La casa lui Toader al Cucului este cuptoriu. Nana Patrafină din vecini încă până în ziua aduse lemne și aprinse cuptoriul, apoi cu ajutorul moșei Tine începu prefacerea colacilor, cristatelor și a pisăreilor. Fie-care colac și cristată dovedesc quali-

Revista politică.

Sibiu, în 20 Aprilie.

Proiectul scoalelor secundare s'a desbătut două zile deja în casa magnaților. Din câte ne sînt cunoscute despre desbateri încă nici o voce nu s'a ridicat contra proiectului. Lupta parlamentară din aceste două zile seamănă cu manevrele militare a le unei armate ce se împarte în „amici” și „inimici”, cari se bat numai pentru deprindere, fără de a se răni și strica unii pe alții.

Metropolitul nostru M. Romanul a luat cuvîntul numai Marți.

Alianța triplă despre carea se scriu atâtea versiuni, are să se facă alianță cuadruplă, adică de patru. „Die Post.” din Berlin îndigită republicii franceze, că nu mai se vrea să intre în alianța celor trei puteri, va fi bine primită, pe baza garantării teritoriilor actuale ale puterilor aliaste. Foile bonapartistice dic că politica cea mai sănătoasă pentru Franca ar fi apropierea de Germania și Austro-Ungaria. Foile republicane însă condamna o astfel de politică. „Între învingătorii și învinșii dela 1870 nu încapă împăcare” dice „Réforme” ear „France” se mîngăie cu alianța latină, după ce Italia și Spania vor lăpăda monarchismul.

Spiritul revoluționar au intrat deja în armata rusească. Oficieri superiori dela artilerie s'au arestat în Petersburg și Smolensk. Acestia sînt compromiși ca participanți la o conjurațiune organizată, carea avè de gând ca după încoronare să se pună în lucrare un atentat asupra țarului și apoi se proclame republica.

În România luptele electorale pentru camerele de revisiune preocupă toate spiritele. Toate afacerile celelalte dispar față cu alegerile. Regele Carol aduce cu sine pe nepoții Ferdinand și Carol la București.

Proiectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

Țiua a opta a desbaterii.

(Urmare.)

După **Alecsandru Roman**, a cărui discurs se află în suplement, vorbește **Alecsandru Csanády** (contra) ear **Otto Herman** și **B. Urban** iau cuvîntul în cestiune personală. Urmează apoi la cuvînt.

Edmund Steinacker (neamț din Ungaria). Vorbitorul nu trage la îndoială necesitatea creării unei legi pentru scoalele secundare și dreptul statului a crea legi de acestea. Vederile didactice constată atinsa

ficațiunea unui fabricator renumit de pâne albă, căci sînt o compoziție de împletituri de aluat, în mijloc cu unul sau mai multe ouă roșii, pe deasupra unse cu gălbiniș de ou ca să capete o culoare galbină-brună. Abia s'au aruncat pânile și colacii în cuptoriu și căți-va copii sînt aci, căci lor le lasă gura apă după pisăreii aruncați în cuptoriu, cari fiind copti îndată se și transpun în gurile lor, în cari dinții și gătjeul muncesc, neobosiți pentru procurarea materialului necesar de mistuire.

La cuptoriul lui Toader al Cucului se coc colacii dela de ce familii și stomacul fiecărui copil își împlinesc fidel funcțiunea sa întru mistuirea pisăreilor. De cătră seară vedem la casa lui Toader mai multe mueri, cari cu foarfecele pe limbă critică procesul de coacere a mai multor familii. Nana Floare se plînge că nu i-au crescut cristatele, moașa Veta înghite o gigantică bucată de pisărel și ridînd cu ochii începe a povesti celorlalte întemplerarea lui Nuțul din deal. Pe când povestia ea, baba Todosie se ridică în vîrfurile degetelor de curiositate, ridică umerii în sus, așează capul între ei și înholbînd ochii începu a fluera a pustiu trăgînd suflatul înăuntru, ear celelalte femei se omorau de ris și băteau în palmi. Povestea nanei Veta fu destul de tragi-comică pentru a provoca acest ris nebunatic. Nuțu bată'l pécatele, sculându-se de noapte fu însărcinat pe spinarea sa, de nana Vuța

necesitate. Vorbitorul s'ar putè alătura, prin urmare, la propunerea minorității, care cere dela guvern prezentarea unui proiect basat pe principiile ce respectază drepturile esistente. Argumentele, folosite în părerea minorității, cu deosebire însă unele vorbiri ținute întru spriginirea proiectului deobligă pe vorbitorul moralmente, a nu se alătura la propunerea amintită. Vorbitorul nu primesc proiectul nici în general, fiindcă estinde prea departe puterea statului pe contul autonomiei confesionale și al egalei îndreptățiri naționale.

După **E. Mezey** (contra) incheie președintele desbaterii generală ne mai fiind însinuați alți vorbitori. Vorbirea de incheiere a ministrului president

Coloman Tisza: Proiectul s'a desbătut din foarte multe puncte de vedere afară de punctul de vedere curat didactic. S'au ridicat o grămadă de gravamine. Fiind că gravaminele aceste privesc parte mare resortul, ce-l ocup eu, mă vèd necesitat a mai pune încă odată la probă indulgița onoratei case. (Se aușim!)

E o procedură nedeamnă a face pe un ministru obiect de batjocură. Aceasta fie dis pentru aceea, cari fac ce fac și se acață de ministru.

Înainte de a intra în meritul vorbirei mele voiu a reflecta la un punct din vorbirea dep. **Csanády**.

A. Csanády: Sînt de față! (Ilaritate.)

Coloman Tisza: Constat, că în ședința dto 11 Ianuarie 1860 din Debrețin n'am aparținut acelor-a, cari i-au spriginit propunerea de respingere a petițului din motiv, fiind că eu însuși făcusem propunerea la însărcinarea districtului bisericesc. (Ilaritate)

Aceasta o observ în interesul adevărului. (Aprobare în dreapta.)

Tot în interesul adevărului voiu să observ unele la cele Țise de dep. **Roman** și **Steinacker**. (Să aușim!)

Dep. acestia au făcut amintire de elaboratul comisiunii naționalităților dela dieta din 1861 susținînd, că atunci s'ar fi făcut unele promisiuni, cari au ramas neimplinite și că întreaga direcțiune s'ar fi schimbat de atunci.

Fiindcă domnii acestia se ocupă și cu mine mă vèd îndemnat a constata, că eu n'am fost amicul părerilor din 1861, părerii conduse de intențiuni nobile însă estreme. N'am fost prin urmare nici amicul promisiunilor plăcute aspirațiunilor naționalistice. N'am părținit părerile de atunci, fiindcă nu voiam a emula în promisiuni cu bărbații absolutismului. Bărbații aceia n'au avut lipsă să se țină de promisiunile date, legislativa ungară însă trebue să și împlinească (!) promisiunea, (aprobare în dreapta.) Proiectul

să ducă o troacă mare cu aluat la cuptoriul lui Toader. Dar spinele îl află omul și pe întunec și Nuțul nostru nebăgînd de seamă, alunecă într'o baltă mare, de unde abia scapă scaldat ca un căne, ear troaca înnota pe suprafața apei ca barca lui Noe și aluatul din care trebuia să se facă mai multe pâni și colaci, s'a cufundat în fundul apei, de unde numai este scăpare.

Nuțul eșind afară voi se injure tot felul de apă pe lume, dar aducîndu-și aminte că e Sâmbăta Pascilor, tăcu, făcîndu-și aceasta detorință obișnuită numai în gând, apoi cugetîndu-se la pânile și colacii ce s'ar fi putut face din aluatul înecat, înghiți de câteva ori gol, și nana Vuța a rămas fără colaci pe Pasci.

Săturîndu-ne de mirosul acestor colăcării să mergem mai departe.

Coalea în coasta dealului vedem o casă singuratică unde preste toată țiua merg bărbați cu barba urită și cu pèrl în disordine, ear când se întorc înderept sînt așa de frumoși la față încât pare că s'au spălat cu apă vie. Cine șede în casa aceea? Acolo e locuința unui comisariu de înfrumșetare, poreclit altmintrea bărbier. Funcțiunea acestuia durează numai în ajunul sèrbătorilor, altcum și el e băș plotogit ca și ceilalți. Briciul sèu așa e de ager, încât până ce rade un om, trebue să'l ascută numai de de ce ori,

de atunci n'a ajuns în vigoare de altcum nici când; el rămase părerea cător-va bărbați foarte onorabili, cari l'au creat sub impresiunea momentului, nu pot să se deosebească prin urmare putere deobligătoare.

Ei dară a venit legea din 1868. Domnilor deputați, cari se provoacă la păreriile lui Deak și Eötvös, le atrag atențiunea, că pasagiul acela asupra căruia se plâng astăzi și pre care deputatul Polit îl amintesc în bătaie de joc, pasagiul referitoriu la limba de stat, s'a primit în lege în contra proiectului dat de Francisc Deak, firesce cu aprobarea mea și a colegilor mei. (Strigări în dreapta Așa e!)

E curioasă imputarea, ce ni se face și anume: c'ar esista o contradicție în aceea, că noi dispunem în interesul naționalităților nemaghiare tot, ce nu e în contra interesului public al statului. În decursul dezbaterii acesteia n'am auzit pe nimenea susținând, că naționalitățile se nu-și vorbească și cultive limba lor maternă. Unii înfățișează însă lucrul astfel, ca și când s'ar opri folosirea și dezvoltarea limbii materne. Nimenea nu se poartă cu astfel de idei, eu mai puțin ca ori-care, fiindcă nu sum amicul șovinismului. (Așa e! în dreapta.) Nu o pretinde aceasta nici proiectul. Nu pricep deci obiecțiunile acelor domni, cari se laudă de altcum, că copiii, conaționalilor lor ar fi învățat limba maghiară și înaintea acestui proiect. Mă bucur dacă este așa.

Nu pricep însă, ce pot avea acești domni contra unui proiect, care nu urmărește alt scop, decât a satisface dorinței conaționalilor lor de a învăța limba maghiară. (Aplause vii.) Proiectul nu vrea alt-ceva, decât, că tinerii din scoalele medii se poată învăța limba maghiară ear profesorii să fie astfel pregătiți, încât se poată prevedea învățământul din acest obiect. Proiectul le asigură deci dorința nutrită de decenii. Sau, că ei nu nutresc astfel de dorințe, și în cazul acesta ar fi bine să vorbească pe față; s'au că le nutresc și apoi n'au motiv a susține, că dispozițiile acestea le nimicesc naționalitatea, ci trebuie să le primească cu bucurie și mulțumire. (Aplause vii.)

Grozav de multe plângeri s'au ridicat din punct de vedere al naționalităților. Am auzit pe unii plângându-se, că li se iau scoalele cu puterea, că se interzice singuraticilor prezentarea de petițiuni în limba maternă, că se deneagă la judecătoria primăriei astorfel de petițiuni și că chiar și în comune se interzice folosirea limbii proprii. Abia pot avea onorată casă, cunoscând despre toate casurile întemperate în resortul meu, necum se pot afirma, că în țeară nu s'ar afla oameni iperzeleși în răspândirea limbii maghiare. Ve asigurăz însă, că de câte ori mi s'a prezentat un asemenea cas am casat conculusul respectiv.

Nu se poate susține deci că ar esista tendința unei maghiarisări forțate. Încât despre mine pot afirma, că n'am fost nici când amicul maghiarisării forțate, și nici nu voi fi, fiind convins, că naționalitatea sau limba nu se poate respândi cu forța. (Aprobare.) Proiectul nu urmărește scopul acesta, el doarește a oferi, aceluia, cari o doresc, ocaziune, spre ași pute însuși limba maghiară și impune datorințe numai aceluia, cari și ei din parte-și pretind dela stat drepturi. (Aprobări.) Aceasta se întâmplă și la judecătoria. Nu esista lege, care ar opri partida, se înainteze o petițiune în limba maternă. Atunci, când cere judecătoria dela avocat folosirea limbii de stat, nu calcă nici o lege și nici interesele naționalității. Avocatul au primit

dar cu atât mai bune sunt foarfecile, cari de și nu sunt făcute pentru tunsul părului omenesc, totuși fac un serviciu cu mult mai nobil decât acela, pe care l'au făcut la tunderea lănei oilor în anul trecut. Lungimea acestor foarfeci e de patru decimetri. Dacă nănuța Cătrina nu ar fi tocit foarfecile cele mai mici cu croitul, atunci nu ar fi lipsă de aceste mari.

În cealaltă margine de sat este o altă casă, care ne atrage atențiunea într'acolo prin aceea, că vedem în ea intrând oameni și întorcându-se cu ceva subsuoară. Să intrăm și noi înăuntru. Ei, aci e casa croitorului din sat, altcum băeși ca și alții și măestria, croitoriei o exercează numai în postul Crăciunului și a Pascilor. În chilia sa nu vedem alta decât petece croite, cioareci gata și negata; el s'ermanul mai are de croit și cusut mai multe părechi, fiind astfel silit a lucra toată noaptea până în dimineața zilei de Pasci. Nu-i merge rău.

Când ne întorcem întraltă parte eată mai mulți oameni cu câte un par lung în spate, în care sunt înfipite o mulțime de bucăți de carne. Aceștia sunt acționarii unui consorțiu, care a cumpărat un cap de vită pe credit și carnea acesteia o au împărțit între ei.

Fiindcă vedurăm carnea în frigare să vorbim ceva și despre cuina Ormindeanului. Măncarea lui principală la Pasci este curechiul umplut. Acesta

din partea statului drepturi și diplomă, trebuie se aibă deci și datorințe.

În loc ca domni deputați să se provoace aici la astfel de casuri și la anumite abusuri, ar fi cu mult mai bine și mai patriotic, dacă s'ar năzui ale delătura pe cale ordinară. Nu stă frumos a alarma și descredita, fără motive, statul în lăuntru și în afară, și a imputa guvernului, ca din stele tendențe, ce nu le-a avut nici când.

Nu voi se întru de nou în o polemie cu d nii deputați sasi, după-ce cu altă ocaziune le-am desfășurat vederile mele. Le atrag însă atențiunea încă asupra duor lucruri.

Densii susțin a fi popor civilizat, a înainta cultura și că institutele lor stau la nivelul culturii europene. Nu neg, că institutele lor sunt între cele mai bune din țeară, cât le cunosc eu. Toate popoarele civilizate condamnă însă de decenii sistemul, pe care îl au ei ași, sistemul, pe basa căruia cariera profesorală e o carieră de tranziție și nu scop final. Plângerea lor e prin urmare diametral opusă principiului statorit de marea națiune germană. Afacerea aceasta stă în contradicție cu interesele învățământului. Insistând domni numiți pe lângă acest sistem greșesc când susțin, că ei resping proiectul în interesul culturii.

Un alt deputat s'a folosit de citatul francez: „voi nu puteți fi liberi, căci nu știți se fiți drepti.“ Și mai departe: „Nedreptatea e urmărită de pedeapsă.“

Nu voi se aplică citatele acestea la sasi din Transilvania, căci m'ăși vedea în consecință necesitat, a le spune, că le-a sunat și lor clopotul de înmormântare, că i-a ajuns pedeapsa, că nu mai pot fi liberi precum au fost secolii întregi în patria aceasta. Ei se plâng fără a fi prescurtați în vre-o privință. Li se lasă limba ca obiect obligat în scoalele secundare, pot înființa scoale câte voesc, și au numai îndatorirea, ca scoalele lor se corespundă recerînțelor unei scoale bune și să se propună în ele și limba maghiară și încă în limba maghiară. Mai mult drept ar avé a se plânge cele 7 comune maghiare luterane din Transilvania, care sunt subordonate consistoriului sasilor și au ași îndeplini afacerile bisericesti în limba germană în mânia legii pentru naționalități. (Aprobare în dreapta. Contradicții din partea sasilor.) Me rog de iertare; am cetit adesea plângerea, că sunt constrinse a purta corespondența în limba germană. (Aprobare în dreapta. Nu-i adevărat! din partea sasilor.) Ori-cum vă veți frământa, ce dicit e adevărat. Stând lucrul astfel, mă mir cum ve mai puteți plânge!

Dacă și esista în cestiunile de naționalitate o deosebire — nu atât în ceea ce privește dispozițiunile și procedura guvernului, ci în ceea ce privește dispozițiunea și spiritul — între ași și 1868 permițimi o binevoitoare observare fără intențiune vatământoare. Dacă s'a schimbat în adevăr spiritul de toleranță și de concesiune de drept, aceasta își are cauza sa. Causa e, că mulți dintre locuitorii nemaghiari au folosit libertatea primită contra dăruitorului. Părăsiți năzuința aceasta și spiritul, ce a condus pe bărbații de influință din 1861 ear va reveni. Până când însă facem esperența, că speranța ce o am pus odinioară în puterea libertății e simplă iluziune, nu vă mirați dacă statul face totul spre a se pute conserva. (Aplause generale.)

Amenințarea dep. Polit, că dând ași statului mijloacele cerute, vom esopera crearea cu timpul a

se ferbe încă de Sâmbătă. Tot atunci se ferbe și grâu, care se mănăcă cu lapte dulce. Apoi fripturi de galițe, purcel, miel încă nu lipsesc. Copiii numai sciu, ce se facă de lacomie, când li se umple nasul cu mirosul mâncărilor nou; le pare că până a doua zi mai este un timp așa de lung ca postul Pascilor. Dacă se întâmplă să rămână un copil numai singur în cuină, atunci acesta în neastempărul său uită de post și privind în toate părțile se nu'l observeze nimenea, înhață o bucată de curechiu sau carne și după ce a înghițit, aducându-și aminte că e post îi pare rău de fapta sa, și muștrarea conștiinței sale întru atâta îl nepăciuesce, încât cugetă, că el va fi omul cel mai nefericit pe lume pentru că se va mânia Ddieu pe el și nu'l va primi în raiu. Însă fapta aceasta o păstrează în secret, temându-se și de pedeapsa părinților.

Pentru ziua Pascilor toate mâncările se pregătesc de sâmbătă, căci în ziua de Pasci nu se ferbe nimic, ba nici nu se mătură în casă.

Sâmbătă seara este toată lumea liniscită, din ferestrele fiecărei case străbat rasele luminei în întunecul nopții. Apoi pe rând dispăre și lumina aceasta, semn că creștinii nostri s'au pus pe somn. Însă chiar acum, după ce s'au așezat toți, încep lucrul lor unii vânători misterioși de bani, sau mai bine numiți numismatici. În mintea acestora este

unei majorități nemaghiare în parlament, care n'ar fi chiar dorită de elementul maghiar, amenințarea aceasta e fără basă. Polit dovedesce numai, că spriginesce o politică foarte periculoasă.

În privința culturală proiectul are scopul a delătura răul: a avé profesori necualificați și tineri nepregătiți de ajuns pentru studiile universitare. Modificațiunile de lipsă se vor pute face în proiect în decursul dezbaterii speciale. D. dep Pronay nu m'a priceput când am dicit, că eu doarec a a se dezbate proiectul din punct de vedere mai înalt și nu din cel confesional. Convingerea mea e: sfera de drept a fie cărei confesiuni trebuie să rămână nealterată și să se ceară dela confesiuni numai atâta, cât nu se împotrivesc cu interesele lor mai înalte și e neapărat de lipsă pentru existența și conservarea statului maghiar. Acesta e punctul de vedere mai înalt. Fie-care trebuie să și identifice interesele proprii cu interesele statului. Recomand primirea proiectului.

Diua a douăsprădecea de dezbateri.

Președintele Pechy deschide ședința la 10 oare. La ordinea zilei sunt vorbirile din urmă în dezbateri generală asupra proiectului de lege pentru scoalele secundare.

Mai întâi vorbește referențele G. Szathmáry. Vorbitorul purcede din punctul de vedere al învățământului, al naționalităților și al autonomiei confesionale și grupează în giurul acestor trei puncte cele duse de deputații, cari au vorbit con tra proiectului. Cele susținute de partinitorii votului separat învoalvă în sine, dicit vorbitorul, un stat în stat, și de aceea le respinge.

Densul, descoperind abuzurile și relele de pe terenul învățământului, n'a acuzat nici decât pe ministru de instrucțiune, precum li se pare unor domni. Dacă în descoperirea numită se află vre-o imputare, aceea nu poate privi pe alt cine-va, de cât pe domni, cari se opun proiectului. E necorect a culege din proiect, precum a făcut Otto Hermann, de aici și de dincolo câte un cuvânt veți doamne spre a arăta tendința proiectului. Cuvintele: „centralistic, birocratic etc.“, apoi diciturile: „stat pro ratione voluntas“, miroasă a poliție, e un fel de șablon, e o doctrină reacționară, formează un buchet demn de apărătorii votului separat; vorbitorul respinge votul separat.

În fața unui op de reformă, precum e proiectul, care privește întreg terenul învățământului din scoalele populare, propunerea dep. Pronay nu e altceva, decât politica unui neșătorăș. Ce s'ar ajunge prin ridicarea cător-va scoale medii în părțile transilvane, tocmai acum când ne aflăm în ajunul unei regulări grandioase, precum o intenționează proiectul. Dacă se va primi proiectul de lege, atunci guvernul își va ține de datorință a înființa scoale secundare nu numai în părțile transilvane ci și în Ungaria de sus.

Vorbitorul respinge imputarea, ce i se face din partea dep. Zay, că ar fi propus înlocuirea limbii de propunere nemaghiare cu cea maghiară în scoalele nemaghiare. Statul face concesiunea nemaghiarilor a pute avé scoale cu limba de propunere nemaghiară, în schimb n'ar fi nici un pecat, dacă nemaghiarii s'ar îndeletnici a dispune, ca în scoalele susținute de ei să se propună în limba maghiară: limba și literatura maghiară și istoria și geografia Ungariei. La propunerea de felul acesta n'a condus pe vorbitoriu șovinismul ci cea mai bună intențiune, de a

întărită credința, că în noaptea de Pasci ard banii îngropați în pământ. Uneori încep și lucrări de săpat, ca nesce archeologi, însă fără succes, căci necuratul aruncă căldarea cu bani mai afund.

Și acum urmează momentul cel mai însemnat.

Îndată ce au cântat cocoșii de meșul nopții, se aud mai multe bubuituri, pe cari dacă le-ar auzi un Englez, l'ar prinde frigurile de frică că s'a întâmplat exploziuni de dinamit. Noi scim, că aceste bubuituri sunt tunetul treasurilor din cimiteriul biserică, care trezesc oamenii din somn, ca să se pregătească de biserică. Abia a urmat câteva detunături și pe toate dealurile pre toate văile și coastele acestui sat strălucesc cu veselie lumini, a căror rađe străbătând prin ferestri complimentează unele altora. Întreg satul este iluminat și o șovăire cuprinde toate părțile lui. Oamenii merg la biserică acompañați de sunetul toacelor și a clopotelor și când se face diua, serviciul divin s'au sfârșit dimpreună cu împărțirea Pascilor (făcute din vin și pâne.) Celor rămași acasă încă se duc Pasci, căci nimenea nu cutează a gusta ceva mai nainte de a nu mânca Pascile.

Așadar, când e diua deplin, oamenii sunt așezați după masă, pe care se află tot felul de mâncări, afară de fasole, prune uscate și zamă de cuc, a căror omenie s'a mâncat cu mămăligă.

da tinerilor nemaghiari ocaziune se învețe limba maghiară.

Temerile ridicate față cu dispozițiile din proiect referitoare la esamenul de maturitate, continuă vorbitorii sunt nebasate. Nu va veni nici când timpul, precum se tem unii, ca în Ungaria să nu fie alte scoale decât numai maghiare. Legislativa Ungariei e cu mult mai înțeleaptă și moderată. Legea pentru naționalități e dovada cea mai eclatantă despre marinimositatea maghiară și liberalismul maghiar. Legislativa va respecta legea aceasta. Legislativa n'are alt scop decât creșterea de patrioți buni de diferite limbi. Scopul proiectului nu e maghiarizarea.

Dispozițiile din proiect nu vatămă autonomia confesională. Partinitorii autonomiilor scolare merg prea departe în pretensiunile lor, de aici vine, că între proiect și autonomii s'ar pără a fi un abis mare. Autonomiștii se nu meargă prea departe cu pretensiunile căci ușor se poate întâmpla, să nu mai fie în stare a apăra autonomia. Ei ar pute ușor da ansă la o reacțiune, care se le face imposibilă apărarea autonomiei, dacă acestea vine numai încâtva în contradicere cu interesele vitale ale statului. Vorbitorii recomandă primirea proiectului de lege.

După-ce vorbese în cestiune personală d. dep. L. Mocsary, A. Kiss și L. Turgony urmează discursul dep. **Otto Hermann**, reprezentantele votului separat. Vorbitorii regretă, că ministrul de instrucțiune nu și-a clarificat sub decursul dezbaterii punctul de mănecare și n'a dat vre-un semn, că ar fi aplicat la unele modificări, ce trebuie făcute în proiect. Punctul de mănecare al statului, accentuat în dezbateri, a sedus pe unii dep. la afirmarea, că proiectul n'are alt scop prin puterea, ce dă statului, decât întărirea influenței statului și consolidarea statului. Lucrul este altcum. Scopul e a introduce sub mască constituțională absolutismul.

Punctul de mănecare confesional și național încă nu poate fi normativ în întrebări referitoare la ordinea din stat. Când e vorba însă de periclitarea autonomiei prin oare care lege, legea respectivă trebuie respinsă, căci autonomia confesională busola cea mai bună, care arată modul, cum se pot delătura disordinile din stat.

Proiectul de față este apt a provoca gravamine în partea didactică e cu totul necorespunzătoare. Votul separat singur poate să ne scoată din impasul, în care ne aflăm. Vorbitorii recomandă votul minorității.

Urmează a vorbi **Iosif Gull**. Vorbitorii regretă, că de astă dată nu se poate mărgini la punctul de mănecare a unui reprezentante al țerei. Cele ce sau țin în decursul dezbaterii la adresa sasilor îl silesc a se abate dela acel punct. Vorbitorii spera la început, că nu se va mai acăța nimenea de sasi. S'a amăgit. Cel dintâiu a fost dl ministru president care a început atacul contra sasilor amenințându-i: că va veni un timp în care nici o putere omenească nu va fi în stare să mântuiască pe bietul popor săsesc, resp. bună starea și naționalitatea aceluia. Dela toți ar mai fi așteptat asemenea atitudine, nici decât însă dela omul de stat, care stă în fruntea guvernului țerei.

Vorbitorii arată netemeinicia atacurilor ridicate contra sasilor și le respinge cu indignațiune. Toate asigurările că proiectul n'ar ave scopul de a maghiariza, nu sunt alt ceva de cât nesce apucături seducătoare. *Asigurătorii seamănă oamenilor,*

cară te tot liniștesc, că nu o să-ți facă nimic, până când în fine te înădușesc.

Proiectul nu satisface dorințelor și lipselor generale. Vorbitorii nu'l primesc, ci susține propunerea sa de conclud.

După ce vorbese ministrul Trefort pentru proiect ear D. Pronay contra urmează.

Președintele: Declar dezbateri de încheiată, Urmează acum votarea. Întrebarea va fi: Primesc casa proiectul de lege pe baza textărei comisiei pentru instrucțiune de basă la dezbateri specială; Se primesc proiectul, atunci cade votul separat și propunerea de conclud a dep. I. Gull. Propunerea de conclud a dep. D. Pronay se va supune unei votări separate stând în contradicere cu proiectul. (Aprobare.)

Urmând votarea, majoritatea se dechiară pentru proiect; prin urmare cade votul separat și propunerea de conclud a dep. I. Gull. Asemenea soarte ca votul separat a avut și propunerea de conclud a dep. Pronay. Pentru ea au votat stânga extremă și o parte mare a opozițiunii moderate, contra ei partida guvernamentală, sasii, români și sârbii.

(Va urma)

„Repatrierea“ ciangăilor.

Ideea de repatriere a ciangăilor imprăsciați printr'un colțisor de Bucovina și Moldova s'a primit în Ungaria cu mare însufățire, și realizarea ei s'a calificat de faptă măreață. Și cum nu? Ciangăii, suștin maghiarii, dau contingentul cel mai potrivit pentru întărirea elementului maghiar și îl vor pune pe acesta în stare a urmări cu succes maghiarizarea.

Bieții ciangăi, amăgiți, își vândură ce biet avură pe la locurile unde se aflau, își luară ziua bună de locul amintirilor dulci din copilărie și urmară, fără ași trage samă de binele (?) ce-i așteaptă, învițurilor șovinistice. Ajuși în patria străbună, la sinul, de care trăiră timp îndelungat despărțiți, li se păru schimbul pe un moment acceptabil. Primirea le-a fost una dintre cele mai splendide. Dar numai momentană le-a fost bucuria, căci destul de curând li se înfașă realitatea în toată golăteea. Așteptările n'au fost decât nesce iluziuni nerealisabile. Sau înșelat în așteptări aceia, cari au inițiat acest op de colonizare, sau înșelat însă mai vertos ciangăii înșiși.

Eată ce scrie „N. Pester Journal“ referitoriu la aședarea ciangăilor în Ungaria:

„În loc să se împlinescă condițiunea, dela care depindea reușita opului de colonizare demn de toată lauda, s'a împlinit chiar contrariul. Guvernul nu s'a încumetat a lua asupra-și conducerea mișcării, a conces însă comisariului seu se lucre pe după culise. S'a format deci un așa numit „comitet pentru ciangăi“, căruia au aparținut mai mulți bărbați de încredere și intimi de-ai guvernului și membri respectabili din partida guvernamentală. Dar și acest comitet n'a condus nimic în cestiunea colonizării, lăsându-se a fi purtat de nas de nesce foi neprecaute și pline de frase patriotice amăgitoare. Acela care s'a încumetat a atrage atențiunea, precum a făcut și „N. Pester Journal“, că pentru crearea de colonii nu sunt de ajuns foioșoarele nici chiar cele mai ingenioase a fost timbrat de rău patriot. Urmă expedițiunea argonautică a principelui Odescalchi și conșoți spre satele unguresci din Bucovina. Domnii aceștia aflară populațiunea naivă și

nevinovată din satele amintite în cea mai mare iritațiune. Se vede că articoli de fond, scriși cu multă vervă, au fost stăbătut până în vâile linișcite ale aceluia și le-au fost ameiți creerii bieților oameni. S'a adevărit adevă, că aproape întreaga populațiune e aplicată a veni în Ungaria. Mulți și-au vândut moșioarele la speculanți cu prețuri bagatele și sau pregătit de plecare. Ar fi putut veni mii — pentru atâta sau fost făcut dispozițiunile de lipsă și veniră două mii și jumătate, ear alții, tot cam în numărul acesta, așteptau acasă mult dorita oară de plecare. Pentru de a încorona opul neprecautiunii, i-au măgulit pe acești sârmani șileri pe drum intr'un mod, care formează un contrast posomorit față cu prea modesta stare socială și prea modestul grad de cultură al acestor oameni simpli. Sgomotul transportului cu triumf a umplut de iluziuni pe cei ce au venit, în privința sorții, ce-i așteaptă, ear celor de acasă le-a răpit mintea cu desăvârșire. Aceștia fără a se mai gândi, s'au pregătit de drum spre fabulosul „Eldorado“, și ași se află fără casă. fără lucru, dați pradă celor mai mari neajunsuri, ne mai gândind la altceva, decât la oara, în care vor fi recuirăți din partea domnilor maghiari. Se fim buni bucuroși, dacă între secuii din Bucovina, colonisați în regiunea dela Panciova lipsa nu va lua dimensiuni nevingibile. Între cei rămași acasă va erumpe de sigur amărăciune înfloritoare, dacă nu se va întreprinde ceva pentru mântuirea lor. Lipsa bate deja la ușa sârmanelor familii. În regiunea dela Panciova nu mai e loc pentru alte transporturi. Chiar și cei veniți sunt avisati la colibi de lemn și la ofertele publice în privința trailului. Într'aceea trec caravane cu multe sute de familii preste Transilvania în Ungaria. Aceia, cari posedau câteva pământuri și dispuneau de trăsuri proprie, și-au pachetat, urându-se a mai aștepta pe mântuitori, muerea și copiii pe care și se îndreaptă ca țigani nostri nomadi spre țeara noastră spre a se coloniza. Aceasta ar fi în ordine, ba noi ne-am bucura din inimă de surescena elementului maghiar, dacă s'ar fi luat măsurile de lipsă pentru primirea acestor colonisti. Nu s'au făcut însă nimic. Ași nu scie nimenea, ce se va întâmpla cu cei ce vin, cum se vor ocroti. Paul de Somssich, președintele „comitetului pentru ciangăi“, publică ași n „Pesti Napló“, un articol, în care recunoaște în parte greșalele comise la inscenarea noii încercări de colonizare, se încearcă însă a declina dela comitet vina. Densul declară, că comitetul ar fi în stare a se îngriji de colonizarea încă a 300 până 400 familii. Dar, țice densul, ce să se întâmple cu aceia, cari seduși prin amăgiri false, și-au vândut moșioarele și sunt gata de plecare, și acum n'au unde ași pleca capul; Pentru starea tristă a acestor oameni demni de compătimt domnul Somssich face responsabili pe aceia, cari au stârnit în ei speranțe nebasate. Dar cine sunt persoanele acestea, întrebăm noi? Sunt elementele acele, cari ne-au timbrat de nepatrioți, atunci când dam sfatul, ca să fim circumspecti și să observăm o organizare cu plan în afacerea colonizării. Ce folosește responsabilitatea morală a astorfel de factori membrilor națiunii, cari se luptă cu foamea? Acum spre a pute alina încâtva soarta acestor oameni sâraci se face earăși apel la marinimositatea publicului.

„Decamdată ar fi bine să i spriginim în patria lor de acum, ca să se poată susține în decursul anului viitoriu, până ce vom fi în stare a lua măsurile de lipsă pentru realizarea colonizării.“

Cătră ameași se începe altă festivitate națională-religioasă. Se aude glasul toacelor și a clopotelor dela biserică, chemând pre creștini, apoi precum merg furnicile la furnicariu, așa se duc acum Ormindenii în cimiteriul bisericei. Fie-care duce în mână urcioare, donițe, oale cu grâu cu lapte sau numai cu lapte căvăsit, apoi la fiecare grupă vedem câte unul cu o traistă plină de cristate. Oamenii aceștia se duc până la cimiteriu, unde se așează fiecare la mormânturile familiei sale. Cimiteriul e în giurul bisericei. Aci vedem mai tot satul în hane sârbătorești. N'ai vedea un plotog să dai un galbin pe el. Solomonul nostru, a căru plotoage cinstite le-am pomenit mai sus, e îmbrăcat ca un grenadir (?) și ca el toți ceialalți. Pălărie rotundă de mătase, cămeșă subțire cu bumbi roșii și guler lăsat în jos, laibăr vânt de flanel, sub care o vestă (lăibărutul) albă de habă cu o mulțime de și-noare negre, cioareci de pânură sau de habă cu și-noare vânăte și negre și apoi preste ei cisme înalte pe ramă. Mai toți poartă acest constum afară de bătrâni, cari sunt îmbrăcați mai simplu cu laibăr alb de habă sau de pânză fină, — fiecare după starea sa. Portul femeilor încă e destul de simplu și splendid, bunăoară ca a țerancelor unguroaice sau a unor Românce din Banat. La sexul femeesc dominează culoarea roșie și albă. Un aspect dintre cele mai încântătoare se întinde înaintea ochilor no-

stri în acest cimiteriu, pe care privindul prin lorgnetta ni se pare că vedem colorile farmecătoare ale unui helioscop.

Dișei, că oamenii aceștia au adus cu sine cristate și urcioare, donițe și oale cu grâu și cu lapte. Rudeniile fiecărei familii se grupează la mormânturile lor, așează donițele, oalele și urcioarele în picioare pe earba, care va răsări, apoi gurile acestora se acoper cu câte o cristată și pe cristată o lumină de ceară. Pare că acum și-au desfăcut ormindenii marfa în țerg să o vândă. Dar nu e așa. Aceste doniți, oale și urcioare s'au adus aici pentru a se da de pomană cum țice Ormindenii, s'au a se schimba pēr pe pēr cum îndrănesc mulți a dice. Întrădevăr fiecare oală, donița sau urciore se da de pomană cutărui mort pela rudeni sau vecini buni, în prețul căror și celce a primit pomană este datoriu a înapoia în schimb dăruitoriului altă pomană. Vedea înțelepciunea Ormindenilor: ei sunt și cu clocă, și cu pui și cu ouă.

Isprăvindu-se schimbul pomanei, urmează vcernea. Chorul clopotelor și a toacelor resună ne încetat acompaniate de bubuitul treascurilor aședate în apropierea bisericei lângă un butuc mare ca chitul, care a înghițit pe prorocul Iona. Acest butuc se mistuesce de focul cel nestins, în care se roșese pișcătoarea folosită pentru aprinderea duhului explosiv din treascuri.

Acum se încep de tocat și tras clopotele cu feciorii din sat. În turn sunt o mulțime. Când privesci la ei, pare că veți capetele gâscelor puse în corfa unei secuence, care merge la țerg. — Numai Anghel a lui Adămoc, poreclit Pêrjol, nu vră să scie de suit în turn. Copii mai strigă după el și ași: „Pârjol cu capul gol“, căci a păt'it' o șod sêracul anterți când era în turn să învețe muștra clopotelor. Atunci vîzuse el o cioară sburând în apropierea turnului și voind a face o bravură își luă pâlăria de mătase și aruncă cu ea după cioară. De ce să nu o arunce, că doară nu-i de sticlă, apoi cioarele nu au drept a se apropia de turn în ziua de Pasci. Cioara naibe nu se lăsă a fi lovită de pâlărie, fie măcar și de mătase, ci sbură mai departe croncănind, ca când și-ar bate joc de bravura lui Anghel; însă cu pâlăria se întâmplă mai rău, căci vântul o duse și o aruncase chiar pe butucul cu foc, unde nefiind nimeni să o mântuiască se pârjoli de tot și când sosi Anghel acolo, pâlăria era numai scrum. Atunci trebui se umble cu capul gol până când altul îi aduse o pâlărie urită cu plotog. Din aceea și a rămas numele lui Anghel „Pârjol cu capul gol“. De aci morala: să nu arunci din turn pâlăria după cioare.

(Va urma.)

„Bács-Bodroger Presse“ din Neoplanta scrie în afacerea aceasta în numărul 17 din 22 Aprilie a. c. următoarele:

„În decursul săptămânii acesteia au trecut prin orașul nostru mai multe rënduri de ciango-maghiari, fie-care rënd consta din câte 15—20 persoane, bărbați și mueri. Aceștia se re'ntorceau spre patria lor veche — spre Bucovina —. Oamenii aceștia amărîți, căduți jertfă nebuniei șovinistice maghiare, au dat ascultare amăgirilor nechipzuite și-au vëndut casă și curte și a părăsit comunitatea regulată, în care se aflau spre au cultiva o gliă amenințată de elemente, o chemare aceasta, de care s'a spăimântat chiar și coloniștii germani și sau îndepărtat după o luptă zadarnică cu elementele. Ei se aflau, trecând pe la noi prin oraș, într'o stare deamănă de deplâns. Lucrul cel greu, în care ciangăii n'au fost inițiați, apoi ne'nsemnata rebonificare împreună cu acest lucru, care abia ajunge pentru acoperirea lipselor șilnice, colibile slabe și primitive, ce li s'au oferit în regiunile acestea nesănătoase și în fine sërăcia, ce a rezultat din impregturarea aceasta, i-au silit pe bieții ciangăi a părăsi coloniile abia ocupate...“

Varietăți.

* (Necrolog). Gerasim Lupea paroch rom. gr. or. în comuna Nadeș în urma unui morb îndelungat în 28 Martie st. v. după împărțșirea cu sântele taine în etate de 32 ani și al 10 lea a fericietei sale căsătorii a încetat a mai fi între cei vii

Remășițele repausatului sa înmormântat în 30 Martie în cimiteriul gr. or. din Hetiur, unde în timpul din urmă a boalei se strămutase pentru apropierea de medic la socrul său. Deplâng pre repausatul soția Agafia, nată Boiu cu unicia fică minoreană Iuliana, părintii, surorile și trații, cumnații cumnatele și toți pretenii și cunoscuții din giur ca pre un brav tată, sociu în căsătorie, fiu, frate și adeverat preot în și afară de biserică, carele în timp de 10 ani, ca preot s'a făcut vrednic de stima și iubirea celor ce'l cunoseau.

Deplânge perderea prea timpurie a repausatului comuna bis. din Nadeș, carea a perdut în Gerasim Lupea pre bunul său preot și păstoriu sufletesc devotat pentru binele, buna stare și înaintare a fiilor sei sufletesci în trebile scolari și bisericesci. Fie-i țerina ușcară!

Ceremonialul prescriș s'a sevârșit în nefința de față a părintelui protopop al tractului Almei, căruia a aparținut și repausatul, de 4 preoți sub conducerea părintelui administrator al tractului Sighișoarei Dimitrie Moldovan, carele și cu aceasta ocașune a dovedit, că este demn de chemarea sa. Cuvântarea acomodată, ce a roștit a făcut se erupa în suspine întreg publicul jalnic și se lacrimoze și cei streini și inpietriți la inimă.

Era dureros a auđi suspinul și lamentarea preotesei veduvite și a micuței orfane, carea nu mult sciea încă de moartea tatălui ei dar surprinsă de suspinele publicului și a celor ce încungiurau sicriul, erupse, în plans și suspinând se cerea se fie dusă afară.

În onoarea repausatului au format un terțet funebreal învătătorii dela Scoala română din Sighișoara N. Puia și I. Berescu cu preotul Z. Ganea care a încântat pre publicul ascultător.

Sighișoara 15 Aprilie 1883 st. v.

Unul din cei de față.

* (Protestanții și legea pentru scoalele medii) Despre sinodul dieceșei reformatate de dincoace de Tisza dela 23 Aprilie a. c. se scriu diariului „Egyetértés“ următoarele: Parochul din Sátoraljauhely Fejes István a propus ca, deoarece ce noua lege pentru scoalele medie impune protestanților obligăminte, pe cari nu le pot implini, căci prin stîrbirea dreptului de autonomie s'au recit și jertfa poporenilor față cu biserica, și relațiunea creată, ca scoalele protestante să fie silita a emula cu alte confesiuni, pre cari statul le dotează din greu, e foarte dăunoasă; de oare ce prin aceasta se periclitează interesele, căroră biserica protestantă prin nisuința cătră libertate și cultura a făcut mari serviiți, sinodul se enuncie că: în urma întrării în viață a legii pentru scoalele medii biserica protestantă nu mai poate fi lipsită de ajutoriul de stat și că doresce a se pune în lucrare § 3 al articolului de lege XX din 1848, în sensul căruia toate lipsele bisericesci și scolare ale confesiunilor recepte sînt a se acoperi din spesele publice ale statului, și că ministrul după ascultarea confesiunilor respective are se prezenteze dietei procșime proiect în detaiu în privința aceasta. Propunerea fu spriginită de Makay Daniel și primită unanim. În urmă s'a decis ca propunerea să se comunice la toate dieceșele protestante spre a adera la ea.

* (Întemplantare regretabilă.) Dela Cristian ni s'a împărțșit și cu toată rezerva publi-

căm, că Marți, a treia di de Pașci, junimea română de acolo și-a petrecut cu joc în sala restaurațiunei din loc până de cătră seară. Atunci eșind fie-care ca să se ducă pe acasă au fost întimpinăți de nisce conlocuitori sasi, ca din senin, cu bătăi în cât au fost mai mulți dintre cei surprinși fără veste, răniiți cu petri, securi și alte obiecte. Vornicul din comună, ni se spune, că a asistat la spectaculul acesta sângeros și n'a întervenit spre împăciuirea tumultuanților. Curios ni se pare noauă un incident. Ni se spune că unul dintre sasi bătăuși, după ce a spart capul unui român, l-a îndreptat să cheme pe muscali, ca să resbune pe români. De când datează insinuările aceste „patriotice“ unguresci între sasi din Cristian?

* (Condamnată la moarte,) după o telegramă din Belgrad, este Elena Marcovici atentatoarea regelui Milan al Sêrbiei.

Loterie.

Mercuri 25 Aprilie n. 1883.

Sibiu: 28 65 74 84 76

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Maiu n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.30	120.10
Renta de aur ung. de 4%	89.45	89.50
Renta ung. de hârtie	87.80	87.85
Imprumutul drumurilor de fer ung.	137.75	137.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.65	91.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	98.20	98.50
Renta de aur austriacă	99.30	99.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	98.50	98.25
Obligațiuni urbariale temeșane de	98.70	98.75
Obligațiuni urb. temeș. cnasulă sorșire	98.50	99.—
Obligațiuni urbariale transilvane	99.—	98.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.50	97.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.70	100.—
Sorș de stat dela 1860	132.50	115.—
Sorș unguresci cu premii	114.35	114.50
Sorș de regularea Tisei	111.—	111.—
Aețiuni de bancă austro-ung.	835.—	833.—
Aețiuni de bancă de credit ung.	78.70	98.—
Aețiuni de credit austr.	98.10	87.58
Datorie de stat austriacă în hârtie	132.25	315.80
Datorie de stat austr. în argint	79.05	78.85
Strisuri fonciari ale institutului „Albina“		100.30
London (pe polița de trei luni)	119.80	119.75
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9.50	9.51
100 marce nemșeci	58.50	58.50

Nr. 95

[412] 2—3

EDICT.

Ana Pușcaș legiuina, muere a lui Ioan Toma din Borhid, comitatul Sarmareului, aparținători la protopresbiteratul Cetăței de peatră, părăsind cu necredință de 9 ani de țile pe legitumul ei bărbat pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicațiunei ei, așa amēsurat prescrișelor legii și cu în cuviințarea Preavenerabilului Consistoriu archidieceșan dto 3 Martie a. c. Nr. 879 B. este citată, a se presenta în termen de trei luni dela prima publicare înaintea subscrisului scaun protopresbiteral, ca for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul intentat asupra-i de bărbatul ei.

Cărpeneș, 30 Martie 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or al Cetăței de peatră ca for matrimonial.

Ioan Șovrea m. p., admstrator protopresbiteral.

Nr. 182

[411] 2—3

EDICT.

Zacharia Radoiu din Hălchiu, legiuitul bărbat al Paraschivei George Oancea, tot din Hălchiu, scaunul protopresbiteral I al Brașovului, carele mai mult ca de 5 ani de țile pribegesce în lume fără de a se sci, unde se află și de mai trăesce, este prin aceasta cu scirea și încuviințarea Preavenerabilului Consistoriu archidieceșan dto 31 Martie a. c. Nr. 4702/1882 B. citat ca în termen de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va per-

tracta și decide procesul divorțial, intentat asupra-i de soția sa.

Brașov, 9 Aprilie, 1883.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Brașovului ca for matrimonial de I instanță.

Nr. 150 1883

[406] 3—3

Citațiune edictală.

Maria Ioan Utan, alias Munteanu căsătorită Nicolae Cănda, din Apoldul infer. cercul Mercurii, carea mai bine de 3 ani și a părăsit bărbatul fără a se sci ubicațiunea ei presentă pe basa decisiului consistorial ddto 24 Martie a. c. Nr. 5085 1882 — se citează a se presenta, în termen de 6 luni dela prima publicare a acestei citațiuni, înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i se va pertracta și decide și în absența ei.

Dela scaunul ppresbiteral gr. oriental al tractului Mercurii ca for matrimonial.

Mercurea 6 Aprilie 1883.

Ioan Droc m. p., adm. prot.

Mașine de semănat cucuruz

(de două și trei șiruri)

Pluguri de săpat și mușunoiț

(săpat a doua oară)

se află foarte eftine

la [410] 3—3

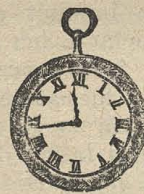
Andrieu Rieger.

Fabrică de mașine agricole Sibiu.

Un clavier

de 6 octave, renovat se dă în schimb pentru mijloace solide de traiu sau alte obiecte de preț. [402] 6

Adresa: **Piano. Brad-Hunyad.**

Numai odată

se ofere o ocașune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu

jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continental Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat existența fabricilor. Și fabrica reprezentată de noi, care e cea dintâi și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vëndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele oroloage de-buzunariu-Washington sînt cele mai bune de pe lume, sînt foarte elegant gravurate și înfrumșețate și lucrute după sistemă americană.

Toate oroloagele sînt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm pentru fie-care 5 ani

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sîntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță eștra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unul.

1000 ancore esemplare de lucș din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de secunde, sticlă lată de cristal, mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.

1000 oroloage-cilindre înfrumșețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.

1000 oroloage ancore de argint veritabil de 13 loți, probat de oficiul monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

Fabriciei de oroloage Fromm.

Viena Rothenthurmstrasse Nr. 39, Parterre.

1000 oroloage remontoire-Washington de buzunariu din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mecanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăzi se capătă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20. Afară de acestu lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 oroloage pentru doamne de aur veritabil cu 10 rubinuri, mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 oroloage remontoire de aur veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 oroloage de părete cu încuadratură de email cel mai fin și cu mecanism de sunat, mai nainte cu florini 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 oroloage desteptătoare cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de seris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru foarte fin de sculptură în cășulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ții, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imponente; de oare-ce un astfelu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit-se nu lipsească astfelu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfelu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț excepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

[413] 2—2